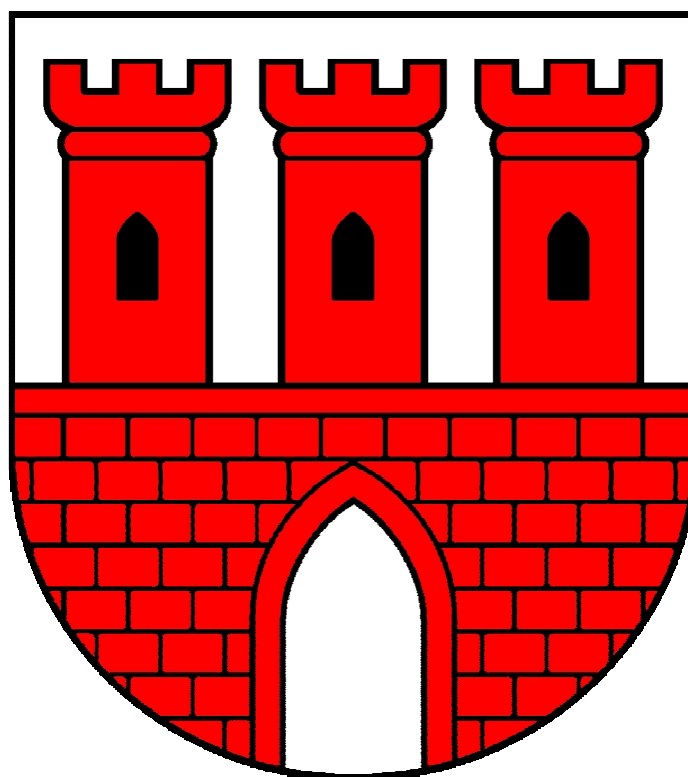

Załącznik do Uchwały Nr XIX/126/09
Rady Gminy w Gąsawie
z dnia 12 lutego 2009 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GĄSAWA

NA LATA 2009-2016

GMINA GĄSAWA

Gąsawa 2009

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Charakterystyka miejscowości	5
3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	12
4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości	25
5. Opis planowanych zadań inwestycyjnych	29

1.Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Gąsawa, jest dokumentem określającym zakres i rodzaje działań, planowanych do realizacji w latach 2009-2016.

Podjęcie prac mających na celu uchwalenie Planu Odnowy Miejscowości Gąsawa, uzasadnione jest kilkoma względami. Pierwszym z nich jest zamiar efektywnego pozyskiwania funduszy strukturalnych, służących poprawie warunków życia mieszkańców obszarów wiejskich, przewidzianych przede wszystkim w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Dokument ten, zgodnie z § 10 ust. 2, pkt 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, stanowi jeden z załączników do wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach tego działania. Stąd też Plan Odnowy Miejscowości Gąsawa, jest niezbędnym dokumentem dla ubiegania się o przyznanie środków na realizację zadań służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu Gąsawy.

Wszelkie działania, w szczególności zaś władz lokalnych, powinny być oparte na wcześniej opracowanych planach, tak więc drugim istotnym powodem stworzenia Planu Odnowy Miejscowości Gąsawa, jest wyznaczenie kierunków rozwoju tejże wsi, a następnie dążenie do realizacji określonych celów.

Trzecią przyczyną - w dużym stopniu związaną z poprzednimi - jest chęć pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców miejscowości. Lokalna społeczność, poprzez stworzenie możliwości brania czynnego udziału w pracach nad przygotowaniem Planu (w formie przedstawiania propozycji działań inwestycyjnych), może mieć wpływ na rozwój swojej miejscowości. Na szczególne uznanie zasługują oddolne inicjatywy obywatelskie, których spełnienie będzie możliwe poprzez opracowanie i realizację Planu Odnowy Miejscowości Gąsawa.

Niniejsze opracowanie składa się z kilku części i zawiera: charakterystykę miejscowości (w tym krótki opis bogatej historii Gąsawy), analizę zasobów służących odnowie miejscowości, ocenę mocnych i słabych stron miejscowości Gąsawa, przedstawienie szans i zagrożeń (analiza SWOT) oraz opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.

Plan Odnowy Miejscowości Gąsawa powstał w oparciu o propozycje przedstawiane przez mieszkańców podczas zebrania wiejskich oraz z uwzględnieniem zapisów zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Gąsawa. Plan ten ma charakter otwarty, dlatego też, w zależności od

potrzeb i możliwości finansowych, będzie mógł zostać poddany aktualizacji. Realizacja przedsięwzięć zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Gąsawa, przyczynić się ma do zaspokojenia społecznych i kulturalnych potrzeb mieszkańców wsi oraz promowania obszarów wiejskich, a przez to do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców. Zakłada się, iż cel ten zostanie osiągnięty poprzez dokonanie inwestycji związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym poprawą stanu infrastruktury technicznej, kulturalnej i społecznej wsi. Efektem realizacji projektów będzie stworzenie warunków dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej. Inwestycje umożliwią rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłyną na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej tych obszarów.

rozwiniętej komunikacji publicznej – PKS z dużą liczbą bezpośrednich połączeń ze Żninem, Bydgoszczą, Gnieznem i Poznaniem. Do Gąsawy wiedzie również trasa kolejki wąskotorowej (stacja znajduje się za cmentarzem przy wyjeździe z Gąsawy w kierunku Rogowa). Do końca lat 80-tych kolejka ta służyła do przewozu towarów i ludzi. Obecnie kolejka funkcjonuje jako środek lokomocji głównie dla turystów w okresie od maja do końca września, stanowiąc dużą atrakcję turystyczną.

Gąsawa do dziś zachowała dawny układ przestrzenny, charakterystyczny dla średniowiecznych miasteczek Wielkopolski. Cechuje się on zwartą zabudową, z rynkiem znajdującym się w centrum wsi na osi głównych dróg. Pozostała zabudowa skupiona jest przy 21 ulicach. Układ urbanistyczny Gąsawy uznano za interesujący i wartościowy, dlatego został ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Gąsawa widziana z lotu ptaka

Oprócz zwartej zabudowy znajdującej się w samej wsi, istnieje kilka gospodarstw rozproszonych po terenie sołectwa, tworzących tzw. Huby Gąsawskie. W zabudowie Gąsawy przeważa budownictwo jednorodzinne i zagrodowe. Ponadto istnieje kilka budynków

wielorodzinnych.

Gąsawa zamieszkiwana jest przez 1465 osób (stan na dzień 31.12.2008 r.). Powierzchnia ogólna sołectwa Gąsawa wynosi ok. 695 ha. Wśród rodzajów użytków dominują grunty rolne (grunty orne), o stosunkowo wysokich klasach bonitacyjnych, natomiast brak jest na obszarze sołectwa Gąsawa lasów. Teren sołectwa jest w większości płaski, z kilkoma pagórkami, tworzącymi charakterystyczny krajobraz. Z pagórków znajdujących się na zachód i południe od Gąsawy roztacza się widok na położoną w dolinie miejscowość. Korzystna konfiguracja terenu oraz stosunkowo żyzne gleby, sprzyjają prowadzeniu wysokotowarowej produkcji rolniczej, stąd też jednym ze źródeł utrzymania dla mieszkańców Gąsawy jest działalność rolnicza.

Ze względu na bogate walory krajobrazowe, północna część sołectwa Gąsawa, objęta jest Obszarem Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich (Gąsawa położona jest nad jeziorem Gąsawskim, połączonym rzeką Gąsawką z innymi jeziorami). Stąd też Gąsawa stanowi doskonałe miejsce dla rozwoju bazy turystyczno-wypoczynkowej. Uwarunkowania te, sprzyjają pełnionej przez Gąsawę ważnej funkcji turystycznej.

Nazwa miejscowości Gąsawa wywodzi się od Gonsawy, Gonsowy, pierwotnego oznaczenia rzeki Gąsawski, przepływającej przez Jezioro Gąsawskie i Jezioro Godawskie. Z rozważań Edmunda Calliera, autora *Kroniki żałobnej Wielkiego Księstwa Poznańskiego – powiat żniński* wynika, że pochodzenie słowa związane jest z niezliczoną ilością dzikich gęsi, które koczowały przy okolicznych jeziorach, bagnach czy łąkach.

Pierwsza wzmianka o Gąsawie pochodzi z bulli papieskiej Innocentego II z 1136 roku, w której została wymieniona wieś nad rzeką Gąsawką. Jest to najstarsze źródło pisane w języku polskim.

W X wieku, gdy przyjęto chrześcijaństwo i rozciągnięto kościelną organizację na Pałuki i ziemię gąsawską, nastąpił podział na parafie. Nie da się jednak dokładnie oznaczyć, kiedy poszczególne parafie powstały. Po 1145 roku istniała na pewno parafia gąsawska. Wymienia się bowiem Gąsawę, jako dar dla klasztoru w Trzemesznie. Następne wieki wskazują na wzrost zamożności Gąsawy i można wnioskować, że podjęte zostały kroki w sprawie budowy drewnianego kościoła parafialnego.

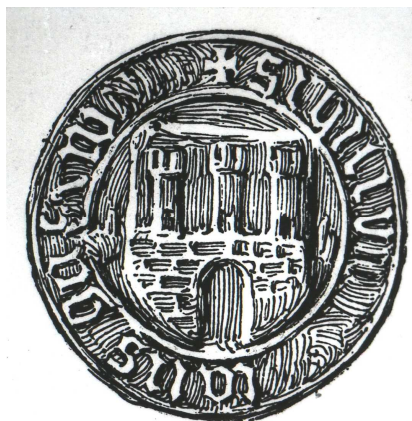
W okresie rozbicia dzielnicowego ziemia pałucka wraz z Gąsawą przeżywa okres wojen domowych. Dochodziło tutaj do walk Władysława Odonica z Władysławem Laskonogim. Próbę dyplomatycznego rozwiązania konfliktu między nimi podjęto podczas narady książąt dzielnicowych w 1227 roku w Gąsawie, leżącej wówczas na terytorium Odonica, a będącej własnością klasztoru trzemeszeńskiego. Miejsce zjazdu książąt polskich i śląskich zostało wyznaczone przez Leszka Białego – księcia krakowsko-sandomierskiego. Spotkanie zakończyło

się śmiercią Leszka Białego podstępnie zamordowanego przez ludzi księcia pomorskiego Świętopełka. Najobszerniej ze wszystkich kronikarzy opowiedział o wydarzeniach pod Gąsawą kronikarz Jan Długosz w swych *Dziejach Polski*.

Kronika miasta Żnina wspomina, że pomiędzy 1220, a 1228 rokiem miała miejsce bitwa pod Gąsawą, o której jednak w żadnych innych dokumentach nie ma wzmianki. Gąsawa była wówczas znaczną osadą i posiadała zapewne swe zamczysko obronne. Znajdowało się ono na wzgórkach w północnej części aglomeracji, na co wskazują badania archeologiczne.

W dniu 10 kwietnia 1388 roku Władysław Jagiełło wystawił w Trzemesznie dokument zezwalający na lokację Gąsawy na prawie magdeburskim. Przywilejem królewskim zezwolono jednocześnie na cotygodniowe targi odbywające się we wtorki. Kupcy gąsawscy otrzymali prawo wolnego handlu, co miało niewątpliwie pozytywny wpływ na rozwój nowego miasta, położonego przy ruchliwym szlaku handlowym. Szczegóły lokacji nie są znane, bowiem akt zaginął. Wiemy jednak, że Gąsawa otrzymała władze samorządowe, co w konsekwencji miało niewątpliwie olbrzymi wpływ na kondycję gospodarczą miasta.

Gąsawa jako miasto lokacyjne posiadało herb. Na tarczy herbowej srebrnego koloru umieszczono czerwony, ceglany mur forteczny z bramą uwieńczoną trzema basztami z krenelażem. Herbem tym szczyciła się Gąsawa już w średniowieczu. Wskazuje na to gotycka pieczęć miejska zachowana przy dokumencie wystawionym w 1591 roku. Herb Gąsawy zalicza się do herbów architektonicznych, częstych w miastach lokowanych na prawie niemieckim. Fortyfikacje na tarczy herbowej Gąsawy nie przedstawiają rzekomych umocnień, bo tych miasto nigdy nie miało. Symbolizują one prawa samorządowe sprawowane przez burmistrza i radę na obszarze miasta ograniczonym umownie przedstawionym murem obronnym. Wydaje się, że mur forteczny widniał na głównej tarczy, tzw. większej pieczęci miasta. Oprócz niej władze gąsawskie używały pieczęci mniejszej, przedstawiającej postać biskupa w stroju pontyfikalnym z napisem „SIGILLUM CIVITATIS GONSAVENSIS”.

Herb Gąsawy – średniowieczna „większa” pieczęć miejska i pieczęć mniejsza z postacią biskupa

W czasach ostatnich Jagiellonów i pierwszych królów elekcyjnych Gąsawa rozwijała się w miarę dobrze. Nastąpił znaczny rozwój rolnictwa oraz rzemiosła, które zaopatrywało w artykuły codziennego użytku miejscową ludność i okolice.

Początek XVII wieku charakteryzuje się pewnym ożywieniem spokojnego miasteczka. Mianowicie w 1600 roku, z powodu szalejącej w Poznaniu zarazy przeniesione zostało na pewien czas do Gąsawy Kolegium Lubrańskiego. Była ona wówczas miasteczkiem zamożnym, posiadającym odpowiednie pomieszczenia do nauki i zakwaterowania. Mogła zatem udzielić gościny profesorom i zakom sławnej szkoły. Niestety XVII wiek jest również okresem wielu epidemii i chorób, które dziesiątkowały ludność miasteczka. Niski stan sanitarny i brak wiedzy w zakresie ochrony zdrowia spowodowały poważne straty śmiertelne na naszych ziemiach.

Dokładniejsze wiadomości dotyczące Gąsawy pochodzą dopiero z XVIII wieku. Opat klasztoru trzemeszeńskiego Kazimierz z Wrzący Brzechwa zbudował w XVII w Gąsawie z drewna modrzewiowego kościół. Ten sam opat w 1701 roku wydał Gąsawie potwierdzenie praw uprzednio nadanych przez królów Polski i opatów trzemeszeńskich. Dnia 9 lutego 1702 roku August II Sas nadał Gąsawie prawo odbywania dorocznie sześciu jarmarków. W Gąsawie istniał szpital (przytułek dla starców) oraz szkoła parafialna.

Okolice Gąsawy już w pierwszym rozbiórze Polski włączono do państwa pruskiego. W imieniu mieszczan gąsawskich przysięgę wierności królowi pruskiemu pod presją pruskich bagnetów złożył w 1776 roku burmistrz Jakub Wójcik. Nastroje patriotyczne w Gąsawie narastały w związku z wybuchem powstania kościuszkowskiego. Jego klęska i trzeci rozbiór Polski przygnębiły mieszkańców Gąsawy. Klęski te nie załamały ducha oporu przeciwko grabieżcom. Na przełomie XIX i XX wieku powstają w Gąsawie polskie organizacje – bank spółdzielczy, kółka rolnicze i Koło Śpiewacze. Zadaniem ich była walka z germanizacją.

Wybuch Powstania Wielkopolskiego oraz samo powstanie należy do najbardziej chlubnych kart naszych dziejów. Godny uznania jest patriotyczny zryw ku wolności Wielkopolan. Dzięki ich walce obszary opanowane przez powstańców do 28 czerwca 1919 roku uznane zostały oficjalnie i formalnie przynależne do państwa polskiego. Zawarcie traktatu pokojowego wpłynęło na opuszczenie przez wielu Niemców Wielkopolski. Gąsawa stała się częścią składową niepodległej Polski. Odzyskanie niepodległości ludność naszych ziem przyjęła radośnie i z wielkim zapałem przystąpiła do ich powojennej odbudowy i zagospodarowania.

Lata 1929 – 1933 były w dziejach Gąsawy niełatwe. Bezrobocie, inflacja, nierozwiązane problemy reformy rolnej oraz wielki kryzys społeczno-gospodarczy wpływały ujemnie na rozwój Gąsawy. W 1934 roku Gąsawa wskutek reorganizacji administracji lokalnej utraciła prawa miejskie. Społeczeństwo Gąsawy, zwłaszcza najbardziej majątni i wpływowi obywatele,

zaakceptowali degradację miasteczka, bowiem dzięki temu płacili znacznie mniejsze podatki. Ostatnim burmistrzem Gąsawy był Wacław Jamroży, a pierwszym gąsawskim wójtem został Karol Gramza, pełniący urząd do wybuchu wojny.

Pocztówka Gąsawy wykonana przed I wojną światową

Wojska niemieckie wkroczyły do Gąsawy 7 września 1939 roku. We włączonej do Rzeszy Niemieckiej Gąsawie rozpanoszyli się okupanci. Wielu rdzennych mieszkańców miasteczka wysiedlono do Generalnego Gubernatorstwa. Wielu trafiło do hitlerowskich katowni – więzień i obozów koncentracyjnych. 22 stycznia 1945 roku drogą z kierunku Szelejewa wkroczyły do Gąsawy patrole wojsk radzieckich, entuzjastycznie witane przez społeczeństwo, niosąc upragnioną wolność. Zaraz po odzyskaniu niepodległości zaczęto organizować polską władzę. Powstawały pierwsze urzędy, posterunek Milicji Obywatelskiej, organizacje spółdzielcze, bankowe i szkoły. Życie społeczno – polityczne i gospodarcze powoli się stabilizowało. W 1945 roku przeprowadzono na terenie gąsawskiej gminy reformę rolną.

Pierwsze lata powojenne, to okres intensywnych zmian we wszelkich strukturach wsi. Zlikwidowano starą przedwojenną elektrownię i podłączono Gąsawę do państwowej sieci energetycznej. W latach 60-tych powstał Komitet Budowy Domów Jednorodzinnych. Powstały dwa nowe osiedla domków jednorodzinnych, przy ul. Biskupińskiej i Żnińskiej oraz przy ul. Konopnickiej i Sportowej. W latach 70-tych wybudowano filię Państwowego Ośrodka Maszynowego w Żninie, którą w 1974 roku przejęła Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Gąsawie.

Z inicjatywy dyrekcji SKR spółdzielnia mieszkaniowa w Żninie wybudowała dwa bloki mieszkalne, głównie dla swoich pracowników.

W 1969 roku pobudowano w Gąsawie wodociągi wiejskie oraz oddano do użytku rozbudowaną szkołę podstawową. W 1984 roku otwarto Gminny Ośrodek Kultury.

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Obszar Gminy Gąsawa, przecinają liczne wzgórza polodowcowe, między którymi utworzyły się ciągi jezior, stanowiące ważną funkcję korytarzy ekologicznych. Stąd też jednym z walorów Gąsawy są bogate zasoby przyrodnicze, w szczególności zaś wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem. Z tego też względu, w celu zachowania różnorodności biologicznej siedlisk, ochrony zbiorników wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej, zwiększenia istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, północna część sołectwa Gąsawa, objęta została Obszarem Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich. Obszar sołectwa charakteryzuje się brakiem lasów, jednak na terenach nizinnych, podmokłych, występują zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i przywodne, które stanowią cenny element krajobrazu.

Gąsawa położona jest nieopodal (ok. 2 km) Biskupina – i znajdującego się tam najbardziej znanego w Polsce rezerwatu archeologicznego. Rezerwat ten, nazywany również "pomnikiem historii" służy zachowaniu i prezentacji bogatego dziedzictwa kulturowego z czasów przełomu brązu i żelaza. Każdego roku odwiedzają go tysiące ludzi, zwłaszcza podczas największego w Europie festynu archeologicznego, odbywającego się corocznie w trzecim tygodniu września. W muzeum prezentowane są nie tylko eksponaty dotyczące samej osady biskupińskiej, lecz znajduje się w nim również wiele cennych przedmiotów znalezionych podczas prac ziemnych i badań archeologicznych w Gąsawie.

Na terenie Gąsawy znajduje się wiele obiektów budowlanych, wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w ewidencji zabytków województwa kujawsko-pomorskiego.

W rejestrze zabytków wpisany jest kościół parafialny pw. Św. Mikołaja, natomiast w ewidencji zabytków ujęte zostały:

- układ urbanistyczny,
- zespół kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja: dzwonnica, plebania,
- obiekty cmentarza grzebalnego – kaplice rodziny Brochwiczów – Polędzkich, Ciemnoczołowskich, Kowalików, Maciejewskich, Maroszków, Spornych, Wieczorków,
- szkoła katolicka, ob. Szkoła,
- szkoła ewangelicka, ob. przedszkole przy ul. Żnińskiej
- poczta, Rynek 2,
- zespół dworski, ul. ul. Jeziorna nr 11 (dwór, stajnia)

- domy przy ul. Leszka Białego nr: 5, 7, 9, 27, ul. Półwiejska 6, Rynek nr 1, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 19, 19 a, 20, 24, 26, 27, 30, ul. Trzemeszeńska nr 1, 2, 3, 5, 6, 9, 27.

Warto w tym miejscu, choćby pokrótce opisać największy zabytek jaki znajduje się w Gąsawie, czyli modrzewiowy kościół parafialny pw. Św. Mikołaja z XVII w. z unikalną ścienną polichromią. Według różnych źródeł, historia parafii gąsawskiej sięga XII wieku, a powstanie obecnej świątyni datowało się na rok 1674. Obecnie, po przeprowadzeniu wnikliwych badań uznaje się, że kościół powstał w I połowie XVII wieku, a w roku 1674 dokonano odnowy kościoła. Drewniana konstrukcja, przez wieki wymagała przeprowadzenia wielu zabiegów konserwacyjnych i remontów. Najbardziej znaczące naprawy zostały przeprowadzone w połowie XIX w, kiedy to wymieniono wiele elementów więźby dachowej, szkieletu, zrębu i pokrycie dachu. Z zewnątrz ściany oszalowano, a podniszczone malowidła wewnątrz kościoła zakryto tynkiem. W późniejszym okresie dokonywano jeszcze szeregu innych napraw, renowacji oraz wzbogacano wnętrze o nowe elementy.

Zabytkowy kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie

Przełomowym – jak się później okazało – wydarzeniem dla gąsawskiego kościoła, było podjęcie w 1996 r. decyzji o przeprowadzeniu kolejnego, gruntownego remontu świątyni. Początkowo planowano dokonać naprawy poszycia dachowego, jednakże wkrótce okazało się,

że zakres niezbędnych prac do wykonania jest znacznie większy i obejmuje niemalże całą budowlę – od kalenicy po fundamenty. Wymiana zniszczonych przez wieki elementów konstrukcyjnych miała miejsce w 1998 r. (prezbiterium) oraz w roku 1999 (nawa). Pod koniec prac związanych z umocnieniem ścian, przypadkowo odkryto fragment malowidła ściennego. Odkrycie to wielu historyków sztuki nazwało mianem sensacji i zapoczątkowało kolejny, bardzo kosztowny i trudny etap restauracji zakrytych przed 150 laty polichromii.

Wnętrze kościoła – barokowe polichromie w prezbiterium i Grupa Ukrzyżowania

Zdjęcie tynku ze ścian i sufitu ukazało bogactwo i rozmach na niespotykaną skalę, znajdujących się w świątyni barokowych malowideł, jednak wymagały one podjęcia wielu zabiegów renowacyjnych. Prace te przeprowadzone na początku XXI wieku sprawiały wiele problemów natury finansowej i organizacyjnej. Dzięki staraniom wielu osób zaangażowanych w to wielkie przedsięwzięcie, możemy dziś podziwiać unikalne na skalę ogólnopolską polichromie, wypełniające niemal całe wnętrze gąsawskiej świątyni. Potwierdzają to opinie znawców sztuki takie jak np.: „polichromie gąsawskie z uwagi na kompozycję aranżacyjną, jak i wartość formalno-kompozycyjną poszczególnych malowideł zdradzają warsztat, dla którego trudno znaleźć analogię w istniejących dekoracjach ściennych polskich kościołów drewnianych...

Polichromie z Gąsawy w opinii historyków sztuki i konserwatorów należą do najwybitniejszych tego typu zabytków w Polsce mimo, że znane są od niedawna, z uwagi na rangę artystyczną budzą zainteresowanie potwierdzone publikacjami w czasopismach profesjonalnych i oczywiście ogólnie dostępnych środkach przekazu”. Malowidła pochodzą z różnych okresów, lecz najliczniej występujące są datowane na lata 1705-1706. składające się na całość dekoracji sceny oraz motywy figuralne i florystyczne tworzą jednolity program ikonograficzny. Widoczny w niejednych partiach brak jednolitości stylistycznej jest charakterystyczny dla polichromii ściennych, których proces kształtowania wiąże się z powstawaniem nawarstwień podczas różnych faz przekształceń budowli i jej wystroju. Mnogości różnego rodzaju motywów i scen występujących na ścianach i suficie gąsawskiej świątyni nie sposób opisać, gdyż trzeba je po prostu zobaczyć.

Obraz patrona świątyni – św. Mikołaja oraz Matki Bożej Pocieszenia

Podziw budzą nie tylko wysokiej klasy malowidła, lecz również wyposażenie kościoła, a w szczególności ołtarz główny oraz ołtarze boczne. Późnobarokowy ołtarz główny powstał w I połowie XVIII w. i był kilkakrotnie odnawiany. Ostatni blask i pierwotny srebrno-złoty koloryt odzyskał w 2006 r. W centrum nastawy znajduje się obraz Matki Bożej Pocieszenia pochodzący z XVII w. Wśród zabytków ruchomych należy wskazać również na wczesnobarokową ambonę, Grupę Ukrzyżowania na tzw. belce tęczowej z I połowy XVI w., chrzcielnica z XVII w., czy organy z 1815 r.

Ołtarz główny z I poł. XVIII w

Organy z 1815 r.

Na terenie Gąsawy znajdują się również pomniki przyrody – dwie lipy drobnolistne o obwodach w pierśnicy 250 cm i 190 cm rosnące przy kościele (nr rejestru wojewódzkiego 252) oraz dziewięć głogów dwuszyjkowych o obwodach w pierśnicy: 78, 77, 75, 65, 50, 48, 45, 40 i 40 cm, rosnących na terenie cmentarza (nr rejestru wojewódzkiego 253).

Sołectwo Gąsawa cechuje stosunkowo wysoki poziom infrastruktury technicznej. Wszyscy mieszkańcy Gąsawy mają zapewniony dostęp do sieci wodociągowej. Ponadto gospodarstwa domowe z terenu Gąsawy (z wyjątkiem kilku gospodarstw położonych na Hubach Gąsawskich) objęte są Regionalnym Systemem Oczyszczania Ścieków Gąsawa-Biskupin-Wenecja-Żnin. Obsługę w zakresie usuwania odpadów stałych z indywidualnych gospodarstw domowych zapewnia Zakład Oczyszczania Miasta ze Świdnicy. Ponadto w Gąsawie znajdują się pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów (szkło i plastik).

Na terenie Gminy Gąsawa brak jest źródeł wytwarzania energii elektrycznej. Energia dostarczana jest z zewnątrz liniami napowietrznymi średniego napięcia. Następnie poprzez stacje transformatorowe i linie niskiego napięcia, Gąsawa jest w całości zelektryfikowana. We wsi istnieje również dobrze rozwinięta sieć telefoniczna (stacjonarna i komórkowa).

Zarówno na terenie sołectwa Gąsawa, jak również na obszarze całej Gminy Gąsawa, nie ma sieci dostarczającej energię ciepłą. Ogrzewanie budynków realizowane jest poprzez

indywidualne systemy grzewcze (najczęściej piece centralnego ogrzewania na paliwa stałe - węgiel i drewno). Zbiorowe centralne ogrzewanie na olej opałowy znajduje się w Zespole Publicznych Szkół i Spółdzielni Mieszkaniowej. Gmina Gąsawa nie posiada sieci gazowej. Najbliższa sieć gazowa przebiega przez tereny gmin Żnin i Mogilno. Ponadto na terenie sołectwa (jak również całej gminy) nie znajdują się urządzenia do produkcji alternatywnej energii jak np. elektrownie wiatrowe, słoneczne, wykorzystujące energię geotermalną itp.

Gąsawa jest wsią o charakterze usługowo-turystycznym. Głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest praca najemna zarówno w samej Gąsawie, jak i miejscowościach sąsiednich. Poza tym część mieszkańców prowadzi własną działalność gospodarczą, w zakresie handlu i usług dla ludności. Dlatego szansą na podjęcie lub rozwinięcie działalności usługowej jest rozwój turystyki. Jest to tym bardziej istotne, gdyż w Gąsawie nie ma zakładów przemysłowych, które zapewniałyby miejsca pracy dla miejscowej ludności.

Na obszarze sołectwa zlokalizowanych jest 201 gospodarstw rolnych o zróżnicowanych powierzchniach. Strukturę gospodarstw rolnych przedstawia poniższa tabela.

grupy obszarowe	liczba gospodarstw
1-2 ha	155
2-5 ha	19
5-7 ha	11
7-10 ha	5
10-15 ha	3
15 i więcej	8
razem	201

Największą liczbę stanowią gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do 2 ha, tak więc gospodarkę rolną na terenie sołectwa Gąsawa cechuje duży stopień rozdrobnienia. Spowodowane jest to zaszłościami historycznymi, kiedy to praktycznie każdy mieszkaniec Gąsawy zajmował się uprawą roli i hodowlą zwierząt gospodarskich na własne potrzeby. W dobie postępujących przemian w rolnictwie, obecnie większość osób posiadających małe gospodarstwa rolne, oprócz uprawy roli podejmuje z przyczyn ekonomicznych pozarolniczą działalność zarobkową.

Gąsawa zamieszkiwana jest przez 1465 osób. Strukturę demograficzną mieszkańców Gąsawy przedstawia poniższe zestawienie:

grupy wiekowe	liczba kobiet	liczba mężczyzn	łącznie	
			osób	%
wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	160	144	304	20,75
wiek produkcyjny (19 - 60 lat dla kobiet i 19- 65 lat dla mężczyzn)	462	492	954	65,12
wiek poprodukcyjny (pow. 60 lat dla kobiet i pow. 65 lat dla mężczyzn)	138	69	207	14,13
ogółem	760	705	1465	100

Gąsawa jest miejscowością dobrze rozwiniętą, pod względem funkcjonowania podstawowych instytucji, stwarzających możliwość zaspokajania elementarnych potrzeb mieszkańców. W Gąsawie znajduje się kilkanaście sklepów spożywczych i przemysłowych, zakłady usługowe, poczta, Bank Spółdzielczy Pałuki, stacja paliw. Edukację zapewnia funkcjonowanie placówek oświatowych, od szczebla przedszkolnego (Przedszkole Samorządowe), poprzez szkolnictwo podstawowe i gimnazjum (Zespół Publicznych Szkół w Gąsawie). Ponadto w Gąsawie znajduje się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, który umożliwia kontynuowanie nauki po ukończeniu gimnazjum.

Od 1984 r. funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury w Gąsawie (podlegający od 1996 r. pod GZOKiKF). Rolę świetlicy wiejskiej pełni budynek, nazywany od lat potocznie „Stodołą”. Świetlica umożliwia zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców, pełni funkcje opiekuńcze i wychowawcze, będąc miejscem nauki i zabawy dla dzieci i młodzieży. Zajęcia, które odbywają się w świetlicy, dają możliwość rozwijania różnych zainteresowań oraz przyczyniają się do integracji mieszkańców Gąsawy. W świetlicy organizowane są zajęcia plastyczne, artystyczne, sportowe, różnego rodzaju imprezy okolicznościowe i spotkania dla mieszkańców. Proponowane formy zajęć cieszą się dużym zainteresowaniem, czego potwierdzeniem jest liczna rzesza dzieci i młodzieży z niej korzystających.

Od 1 grudnia 1995 r. rozpoczął funkcjonowanie Gminny Zespół Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej. Działalność GZOKiKF skupia się na zapewnianiu obsługi administracyjno-finansowej i organizacyjnej placówek oświatowych, wyposażaniu ich w pomoce dydaktyczne, edukacji kulturalnej, wychowaniu przez sztukę, zaspokajaniu potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych, wychowaniu przez sport czy wykonywanie remontów obiektów szkolnych, sportowych i kulturalnych. W ramach GZOKiKF funkcjonuje biblioteka gminna w Gąsawie oraz filia w Laskach Wielkich.

Gąsawa jest dobrze wyposażona w infrastrukturę sportową. Na terenie sołectwa znajdują się dwa boiska ze sztuczną trawą oraz stadion sportowy, który wymaga jednak wraz z zapleczem

znacznej modernizacji, w celu dostosowania do obowiązujących standardów. Poza tym Gąsawa może poszczycić się, oddaną do użytku w 2002 r. halą sportową, (wraz z sauną, siłownią i sanitariatami) znajdującą się przy Zespole Publicznych Szkół.

Widok na halę sportową i boisko przy Zespole Publicznych Szkół w Gąsawie

Dokonywane przez lata inwestycje w zakresie infrastruktury sportowej mają swoje pełne uzasadnienie. Tradycje uprawiania sportu w Gąsawie sięgają bowiem 1913 r., kiedy to założono gąsawskie gniazdo Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Wówczas rozpoczęto propagowanie sportu a także idei zdrowego trybu życia. Działacze gąsawskiego „Sokoła” brali udział w różnych uroczystościach państwowych i religijnych, organizowali spotkania towarzyskie i zabawy taneczne, a także prowadzili ożywioną działalność sportową. Aktywność Towarzystwa przerwał wybuch II wojny światowej. Niestety po wojnie nie wznowiono już działalności.

W pewnym sensie kontynuację tradycji „Sokoła” stanowi powołany do życia w 1969 r. Ludowy Zespół Sportowy w Gąsawie. Pierwszym znaczącym sukcesem był awans gąsawskiej drużyny do II ligi hokeja na trawie. W 1975 r. Zespół zmienił nazwę na Ludowy Klub Sportowy. Lata 70-te to okres znacznego rozwoju klubu, drużyna robiła szybkie i wyraźne postępy, czego uwieńczeniem był wywalczony w sezonie 1976/77 awans do I ligi hokeja na trawie. W 1979 r. zostaje oddany do użytku stadion, co pozwala organizować treningi i rozgrywki pierwszoligowe w Gąsawie. Po chwilowym spadku drużyny gąsawskiej do II ligi, w sezonie 1987/88 zespół z Gąsawy powraca do I ligi i gra w niej nieprzerwanie do chwili obecnej. Przez lata zawodnicy

plasowali się na czołowych lokatach wśród zespołów pierwszoligowych. Największym sukcesem było zdobycie w 1992 r. tytułu wicemistrza polski seniorów. Jeszcze większe sukcesy notują gąsawskie drużyny juniorów starszych, juniorów młodszych i młodzików, a medali jakie zdobyli (w tym wiele złotych) nie sposób w tym miejscu wymienić. Dużą wagę przywiązuje się do odpowiedniego szkolenia najmłodszych adeptów hokeja na trawie, dlatego w 1994 r. powstał Uczniowski Klub Sportowy, który działa na bazie uczniów Zespołu Publicznych Szkół w Gąsawie i ściśle współpracuje z LKS Gąsawa. Od 2003 r. w Gąsawie organizowane są międzynarodowe turnieje dla dzieci. W turnieju uczestniczy ponad dwadzieścia zespołów z Litwy, Ukrainy, Szkocji, Niemiec oraz zespoły krajowe.

Poza tradycyjnymi rozgrywkami na trawie, od 1996 r. juniorzy biorą udział w rozgrywkach halowych, by już w 1998 r. zdobyć tytuł Mistrza Polski na hali. Od 1999 r. rozgrywki halowe podejmuje również drużyna juniorów młodszych, także zdobywając liczne medale, w tym 5 złotych. Dalsze lata to kolejne sukcesy w halowej odmianie hokeja, drużyn juniorów starszych i młodszych. Zachęcenі sukcesami swoich młodszych kolegów, w sezonie 2002/2003 w rozgrywkach halowych zaczęli uczestniczyć seniorzy, zajmując lokaty od 3 do 6.

W 2002 r. grupa byłych zawodników LKS Gąsawa założyła sekcję hokeja OLDBOYS Gąsawa. Od 2003 r. oldboje z Gąsawy biorą udział w Mistrzostwach Polski, zdobywając we wszystkich startach medale.

Również w 2002 r. Gąsawa zyskała halę sportową, co umożliwiło nie tylko przeprowadzanie treningów, lecz również organizację w 2004 r. turnieju czterech narodów z udziałem reprezentacji Holandii, Danii, Niemiec oraz Polski. Wybudowanie hali umożliwiło także powstanie klas sportowych o rozszerzonym programie treningowym przy Zespole Publicznych Szkół. Wszystkie te działania mają pozytywny wpływ na poziom sportowy gąsawian i procentują w rozgrywkach krajowych w różnych grupach wiekowych. Stojąca na wysokim poziomie działalność klubu, została doceniona w 2002 i 2004 r., kiedy to w rankingu Gazety Pomorskiej, LKS Gąsawa został uznany za najlepszy klub regionu kujawsko-pomorskiego. Potwierdzeniem dużych umiejętności zawodników (oprócz sukcesów w miejscowym klubie) jest z również fakt, iż wielu wychowanków gąsawskiego zespołu znalazło się w reprezentacji Polski. Wszystko to sprawia, że Gąsawa znana jest nie tylko w Polsce, ale również w Europie, jako miejscowość niewielka, lecz o wielkich tradycjach i sukcesach na arenie sportowej w dziedzinie hokeja na trawie.

Dla dalszego rozwoju hokeja w Gąsawie, niezbędna jest budowa boiska ze sztuczną trawą, bowiem wszystkie finały Mistrzostw Polski we wszystkich kategoriach wiekowych odbywają się na obiektach ze sztuczną nawierzchnią. Stanowi to wielkie wyzwanie dla klubu i

władz gminnych, tym bardziej, że w 2009 r. planowane są obchody 40-lecia powstania klubu w Gąsawie.

Stadion sportowy w Gąsawie

Rolę placówki oświatowo-wychowawczej dla najmłodszych mieszkańców gąsawskiej społeczności, pełni Przedszkole Samorządowe. Jest to instytucja posiadająca bogatą historię, sięgającą 1948 r. Przez lata miejsce nauki i zabawy dla najmłodszych funkcjonowało w różnych formach organizacyjnych, będąc jednocześnie sukcesywnie modernizowanym. Od 1991 r. przedszkole organizacyjnie i finansowo podlega pod samorząd gminny. Obecnie do przedszkola uczęszcza ok. 100 dzieci z Gąsawy i okolic.

Edukację na poziomie podstawowym zapewnia Szkoła Podstawowa im. Wandy Dobaczewskiej w Gąsawie. Gąsawskie szkolnictwo posiada blisko 200-letnią historię. Szkoła istniała już pod koniec XVIII wieku jako szkoła parafialna. W 1838 r. wybudowano budynek przy ul. Leszka Białego, a w 1909 roku gmach obecnie tzw. starej szkoły. Przez lata szkoła funkcjonowała w różnych formach organizacyjnych (również w burzliwym okresie wojennym), będąc kilkakrotnie rozbudowywaną (w latach 1937, 1967 i na początku lat 70-tych). W związku z reformą edukacji, od 1999 r. przy Szkole Podstawowej funkcjonuje Publiczne Gimnazjum. W 2002 r. te dwie placówki oświatowe połączono, nadając nazwę Zespół Publicznych Szkół w Gąsawie. Obecnie można stwierdzić, że placówka ta jest jedną z najlepiej wyposażonych w powiecie żnińskim, przy czym stale się rozwija i wzbogaca. Oprócz bogatego zaplecza sportowego (przyszkolne wielofunkcyjne boisko ze sztuczną trawą, hala sportowa) zostały utworzone: pracownia komputerowa, sala językowa, czy klasopracownie tematyczne.

Zespół Publicznych Szkół – budynki nowej szkoły i starej

W Gąsawie działa ponadto placówka kształcąca na poziomie średnim – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jadwigi Dziubińskiej. Początki funkcjonowania szkoły o profilu rolniczym, sięgające 1959 r. były trudne, jednak z czasem szkoła szybko się rozwijała. W 1972 r. oddano do użytku nowy budynek szkolny. W ramach Zespołu funkcjonują następujące szkoły: Technikum Rolnicze, Technikum Żywnienia i Gospodarstwa Domowego, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, i Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące. Szkoła charakteryzuje się wysokim poziomem wyposażenia dydaktycznego i sportowego.

Mieszkańcy Gąsawy i okolic mają możliwość korzystania z usług w zakresie opieki zdrowotnej od 1954 r., kiedy to powstał Wiejski Ośrodek Zdrowia. Po kilku przeobrażeniach w sferze organizacyjno-prawnej, placówka ta obecnie funkcjonuje pod nazwą Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gąsawie Beata Szczęsna.

Na terenie Gminy Gąsawa w latach 50-tych XX wieku rozpoczęła działalność Liga Obrony Kraju. Za przedmiot swojego działania organizacja ta przyjęła działalność na rzecz obronności kraju, wychowania patriotycznego młodzieży oraz przygotowania jej do służby wojskowej. W późniejszym okresie funkcjonowania, profil działalności LOK-u uległ pewnej zmianie. Od 1984 r. Zarząd otrzymał w użytkowanie od Urzędu Gminy pole biwakowe nad jeziorem Gąsawskim. Utworzono klub wodny z przystanią, polem namiotowym, hangarem na sprzęt oraz zapleczem socjalnym. Dobudowano pomieszczenia biurowe i przygotowano parking. Regularnie organizowane są zawody strzeleckie oraz imprezy dla mieszkańców. Pole biwakowe odwiedzane jest przez licznych turystów z kraju i zagranicy. Obecnie zarówno pole biwakowe, obiekty jak i wyposażenie, wymagają modernizacji i dostosowania do obowiązujących standardów. Dlatego też obecnie głównym celem na najbliższe lata (oprócz zasadniczej działalności statutowej), jest przeprowadzenie niezbędnych inwestycji w tym zakresie.

Obszar Pałuk – na którym leży Gąsawa – nazywany jest krainą 130 jezior, stąd też zrodziła się potrzeba powołania do życia organizacji skupiającej miłośników wędkarstwa z

Gąsawy i okolic. Stało się to w 1968 r., kiedy odbyło się zebranie organizacyjne Koła Polskiego Związku Wędkarskiego w Gąsawie. Szybko okazało się, że organizacja ta cieszy się dużym zainteresowaniem społeczeństwa. W kolejnych latach organizowano zawody wędkarskie, a liczba członków sukcesywnie rosła. Celem Koła Gąsawskiego Związku Wędkarskiego (obecna nazwa) jest organizowanie wędkarstwa, rekreacji, sportu wędkarskiego, użytkowanie wód, działania na rzecz ochrony przyrody i kształtowania etyki wędkarskiej.

Od ponad stu lat istnieje w Gąsawie bank, który został utworzony w 1896 r. pod nazwą Bank Ludowy. Od momentu powstania Bank zajmował się obsługą w zakresie kredytów i oszczędności rolników, jak i pozostałej ludności. W okresie II wojny światowej za sprawą okupanta, Bank nie funkcjonował. W 1964 r. wybudowano nową siedzibę Banku przy ul. Jeziornej, pełniącą tę funkcję do dziś. Przez lata Bank wskutek reform przyjmował różne formy organizacyjno-prawne, a obecnie stanowi oddział Banku Spółdzielczego Pałuki w Żninie.

Znaczącą rolę pełniło funkcjonujące w Gąsawie w latach 1878 – 2003 Kółko Rolnicze (od 1972 roku pod nazwą Spółdzielnia Kółek Rolniczych). Przez ponad sto lat swego istnienia instytucja ta działała bardzo prężnie na rzecz rolnictwa. Zatrudnienie w SKR znalazło wielu mieszkańców Gąsawy i okolic. Jednak zachodzące zmiany w rolnictwie oraz przemiany ustrojowo-gospodarcze i społeczne spowodowały, że Spółdzielnia Kółek Rolniczych zaczęła borykać się z trudnościami finansowymi, w wyniku czego w 2003 r. ogłoszono jej upadłość.

Ważną organizacją społeczną jest Ochotnicza Straż Pożarna w Gąsawie, która powstała w 1908 r. Głównym rodzajem działalności jest niesienie pomocy ludziom w przypadku wystąpienia zdarzeń takich jak pożary, wypadki komunikacyjne, czy innych zagrożeń dla życia i mienia. Poza tym, przez lata swojej działalności OSP brała udział w licznych zawodach strażackich, a także przyczyniała się do rozwoju życia towarzyskiego i kulturalnego w Gąsawie i okolicy.

Ochotnicza Straż Pożarna w Gąsawie oraz pamiątkowa tablica z okazji 100-lecia OSP Gąsawa

Obecnie organizacja ta, licząca 72 członków (w tym 51 czynnych), dysponuje dwoma samochodami i włączona jest do Krajowego Sytemu Ratownictwa Gaśniczego. W 2008 r. Ochotnicza Straż Pożarna w Gąsawie obchodziła uroczystości związane ze 100-leciem powstania.

W Gąsawie znajduje się ponadto posterunek Policji, działający w ramach Komendy Powiatowej Policji w Żninie.

Gąsawa znana jest również z działającej Orkiestry Dętej, której powstanie datuje się na rok 1950, kiedy to założono Ognisko Muzyczne. Za prekursora Ogniska Muzycznego można uznać Koło Śpiewacze Gąsawa, gdyż jego członkowie przekazali ognisku swoje instrumenty muzyczne. Przez lata działalności orkiestra gąsawska, pod różnymi nazwami prowadziła działalność kulturalną, uświetniała uroczystości kościelne i państwowe. W połowie lat 90-tych orkiestra gąsawska została połączona z janowiecką. W 2000 roku obchodzono jubileusz 50-lecia założenia orkiestry, która wspólnie z orkiestrą janowiecką lub też samodzielnie nadal bierze udział w życiu kulturalnym Gąsawy i regionu. Warto również dodać, iż od 2004 r. zaczęła działać Młodzieżowa Orkiestra Dęta, która nawiązuje do dawnych gąsawskich tradycji muzycznych.

W dniu 30 listopada 2007 r. przez mieszkańców pragnących przyczynić się do rozwoju Gminy Gąsawa, założone zostało Stowarzyszenie Sympatyków Gąsawy. Stowarzyszenie to swoją działalność ukierunkowuje przede wszystkim na wspieraniu działań społeczno-zawodowych mieszkańców i młodzieży szczególnie uzdolnionej, wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego, szerzeniu oświaty, aktywizacji ludności wiejskiej, ochrony i promocji zdrowia, wspieraniu demokracji i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego w lokalnej społeczności. Stowarzyszenie podejmuje również przedsięwzięcia w zakresie ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych, rozwoju turystyki, wypoczynku, sportu i kultury fizycznej. Swoje cele Stowarzyszenie Sympatyków Gąsawy realizuje poprzez organizowanie kursów, szkoleń, imprez kulturalno-oświatowych, organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz współpracę z różnymi organizacjami, instytucjami i władzami samorządowymi.

Poza tym w samej Gąsawie i okolicy działały inne organizacje gospodarcze, kulturalne i sportowe, takie jak chóry, zespoły śpiewackie, zrzeszenia kupców i młynarzy, towarzystwa gimnastyczne, Koło Gospodyń Wiejskich, czy istniejąca do dziś organizacja kombatancka.

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych technik analitycznych, służącej ocenie danego zagadnienia. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy. Składa się na nią ocena zarówno samej miejscowości, jak również jej otoczenia (analiza słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń). Głównym celem analizy SWOT jest określenie aktualnego i przyszłego charakteru i pozycji miejscowości. Analizy dokonano w trzech podstawowych grupach tematycznych, której ustalenia zawiera poniższa tabela.

środowiska naturalne			
mocne strony	słabe strony	szanse	zagrożenia
walory turystyczno-krajobrazowe	spływ zanieczyszczeń czynnych (szczególnie pochodzących z rolnictwa) do wód powierzchniowych	wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju turystyki	zbyt małe środki na działania w zakresie ochrony środowiska
czyste środowisko przyrodnicze	niska świadomość ekologiczna społeczeństwa	utworzenie parku kulturowego	turystyka masowa powodująca wzrost zanieczyszczenia
jezioro gąsawskie	słaba egzekwowalność prawa w zakresie ochrony środowiska	wzrost zainteresowania mieszkańców miast do wypoczynku i osiedlania się na terenach wiejskich	obniżanie się poziomu wód gruntowych
część sołectwa położona w Obszarze Chronionego Krajobrazu	niski poziom zagospodarowania odpadów	gospodarstwa ekologiczne	
objęcie Gąsawy kanalizacją sanitarną			
brak uciążliwego przemysłu			
rozwój gospodarczy			
mocne strony	słabe strony	szanse	zagrożenia
Duża powierzchnia użytków rolnych, w tym gruntów ornych o dobrych klasach bonitacyjnych	brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego całą miejscowość	rozbudowa bazy noclegowo-gastronomicznej	skomplikowane procedury administracyjne w zakresie realizacji inwestycji

stosunkowo korzystne położenie geograficzne w ciągu szlaków komunikacyjnych, w tym przede wszystkim w niedalekiej odległości od drogi krajowej nr 5	mała aktywność lokalnych przedsiębiorców	możliwość pozyskania środków pomocowych na rozwój przedsiębiorczości	trudności w pozyskiwaniu środków służących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych
dobrze wyposażenie sołectwa w infrastrukturę techniczną	niewykorzystanie w pełni potencjału turystycznego	pozyskanie inwestorów zewnętrznych z kapitałem	konkurencyjność sąsiednich gmin Żnin i Barcin dla inwestycji
duże możliwości rozwoju agroturystyki	brak przetwórstwa rolno-spożywczego	różnicowanie działalności rolniczej w kierunku działalności pozarolniczej	migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób
pobliski rezerwat archeologiczny przyciągający rzesze turystów	trudności z pozyskaniem wykwalifikowanych pracowników	ciągły wzrost zainteresowania turystyką	
liczne atrakcje turystyczne w samej Gąsawie jak i miejscowościach sąsiednich m.in. - w Biskupinie, Wenecji, Marcinkowie Górnym	brak oferty inwestycyjnej w dziedzinie lekkiego przemysłu		
	duży poziom bezrobocia		
rozwój społeczny			
mocne strony	słabe strony	szanse	zagrożenia
bogata historia i dziedzictwo kulturowe	niska aktywność społeczności lokalnej	inwestycje w zakresie modernizacji infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	odpływ wykształconej młodzieży do większych ośrodków, miast i za granicę kraju w celach zarobkowych
corocznie organizowany festyn archeologiczny w Biskupinie	mało ofert pracy dla osób z wykształceniem średnim i wyższym	inwestycje dające nowe miejsca pracy	starzenie się społeczeństwa
aktywna działalność świetlicy wiejskiej przy wsparciu Gminnego Ośrodka Kultury	pogarszająca się kondycja zdrowotna mieszkańców spowodowana utrudnionym dostępem	podejmowanie inicjatyw aktywizujących mieszkańców do działań prospołecznych	niewłaściwa polityka państwa w zakresie ochrony zdrowia

	do służby zdrowia		
wysoki poziom szkolnictwa na terenie Gąsawy i wyposażenia w infrastrukturę sportową	wysoki stopień bezrobocia skutkujący przyjmowaniem biernych postaw, zniechęceniem i wykluczeniem społecznym	kultywowanie i pielęgnacja tradycji i obyczajów	brak zainteresowania mieszkańców do angażowania się w życie społeczno-kulturalne wsi
stosunkowo niewielka odległość do Żnina - szkół ponadgimnazjalnych	niewielkie zainteresowanie ludzi młodych kultywowaniem lokalnych tradycji	organizowanie szkoleń z zakresu rozwoju przedsiębiorczości, zasobów ludzkich i kapitału społecznego	
przywiązanie mieszkańców do lokalnych tradycji i kultury			
niski poziom przestępczości			
działalność wielu instytucji (LKS, OSP, stowarzyszenie, orkiestra dęta itp.)			

Planując kierunki rozwoju miejscowości Gąsawa w celu zapewnienia jak najlepszych warunków życia jej mieszkańcom, należy wziąć pod uwagę przedstawioną wyżej analizę, oraz następujące uwarunkowania:

- znaczącym źródłem utrzymania dla mieszkańców Gąsawy jest praca najemna oraz prowadzenie własnej działalności handlowej i usługowej,
- znaczący odsetek mieszkańców utrzymuje się ze świadczeń socjalnych – rent i emerytur,
- z uwagi na postępujące zmiany w sektorze rolnym, coraz mniejsza liczba mieszkańców utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa,
- wykorzystanie korzystnego położenia Gąsawy oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych,
- wszelkie działania w zakresie turystyki, inwestycji w rozbudowę infrastruktury technicznej mające na celu zapewnienie postępu gospodarczego, będą podejmowane z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju
- konieczność zachowania bogatego dziedzictwa kulturowego oraz jego kultywowanie
- migracja ludzi młodych i wykształconych za granicę kraju lub do większych miast w celach zarobkowych.

Planowane kierunki rozwoju:

- rozwój funkcji turystycznej miejscowości w kierunku wyspecjalizowanych usług turystycznych, w tym również agroturystyki,
- dalsza modernizacja stanu infrastruktury technicznej i turystycznej, podnoszącej atrakcyjność turystyczną miejscowości,
- stworzenie korzystnych warunków dla inwestorów,
- dbałość o obiekty zabytkowe, tradycyjną zabudowę, uporządkowanie i poprawa estetyki wsi,
- dalszy rozwój działalności świetlicy wiejskiej, jako centrum życia kulturalnego wsi,
- stworzenie mieszkańcom atrakcyjnego miejsca dla wypoczynku, rekreacji i uprawiania sportu

4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych

W rozdziale przedstawiony został wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych zaplanowanych do realizacji w latach obowiązywania planu. Jest to lista otwarta, która w zależności od zmieniających się uwarunkowań w trakcie okresu programowania, może być modyfikowana i uzupełniana.

Do realizacji w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich kwalifikować się będą zadania, dla których wartość dofinansowania nie będzie niższa niż 25 000 złotych oraz nie wyższa od 500 tys. zł. Możliwym jednak będzie łączenie inwestycji w ramach jednego projektu przedkładanego do w/w programu.

Wykaz zadań inwestycyjnych, planowanych do realizacji w sołectwie Gąsawa

l.p.	nazwa zadania	szacunkowy koszt inwestycji	lata realizacji	cel zadania
1.	modernizacja stadionu w Gąsawie wraz z budynkiem socjalnym	3 800 000 zł	2009	dostosowanie stadionu do współczesnych wymogów
2.	modernizacja istniejącego pola biwakowego i plaży nad jeziorem Gąsawskim w Gąsawie	380 000 zł	2009-2010	poprawa stanu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
3.	modernizacja już istniejących i budowa nowych chodników na terenie Gąsawy	300 000 zł	2009-2016	poprawa bezpieczeństwa i komunikacji pieszych
4.	rewitalizacja Rynku i przyległych ulic	1 500 000 zł	2010-2016	poprawa estetyki miejscowości i walorów turystycznych
5.	budowa i modernizacja dróg gminnych	410 000 zł	2009-2016	poprawa infrastruktury komunikacyjnej, zapewnienie dojazdu do nowopowstałych posesji
	razem:	6 390 000 zł		

Powyżej zostały przedstawione jedynie priorytetowe operacje. Nie są to jedyne zadania inwestycyjne planowane do przeprowadzenia w Gąsawie w latach 2009-2016. Pozostałe zawarte zostały w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Gąsawa 2009-2016.

Realizacja zadania wymienionego pod poz. 1 obejmowała będzie zmianę nawierzchni boiska z naturalnej na syntetyczną wodną, ogrodzenie stadionu, modernizacja trybun, zainstalowanie oświetlenia, a także modernizację budynku socjalnego.

W ramach planowanego przedsięwzięcia wskazanego w poz. 2, przewiduje się dokonanie gruntownej modernizacji istniejącego budynku, obejmującej jego przebudowę i dostosowanie (w szczególności pomieszczeń sanitarnych) do współczesnych wymogów. Planowane jest również uporządkowanie i powiększenie plaży i pola biwakowego, naprawa pomostu, modernizacja punktów świetlnych, urządzenie placu zabaw dla dzieci, zamontowanie ławek, budowa kuchni polowej wraz z zadaszeniem i miejscem do spożywania posiłków, budowę kortu tenisowego, nasadzenia drzew i krzewów ozdobnych oraz poprawa ogólnej estetyki pola biwakowego i plaży. Na żadnej spośród istniejących w okolicy plaż, nie ma profesjonalnej zjeżdżalni do wody, dlatego planuje się również zainstalowanie takiego sprzętu, co niewątpliwie stanowiłoby dużą atrakcję. Ponadto w ramach przedsięwzięcia zostanie wykonana i usytuowana przy polu biwakowym tablica informująca turystów o największych atrakcjach turystycznych naszego regionu wraz z ich opisem i trasami dojazdowymi. Przewiduje się również modernizację drogi dojazdowej do pola biwakowego (zamiana nawierzchni z żużlowej np. na polbruk).

W ramach przedsięwzięcia 3, planowane jest dokonanie modernizacji istniejących chodników na terenie Gąsawy (zastąpienie zniszczonej nawierzchni z płytek chodnikowych kostką polbruk), a także w miejscach gdzie jest to niezbędne – budowę nowych chodników.

Zadanie ujęte pod poz. 4 obejmować będzie rewitalizację Rynku i ulic przyległych (L. Białego, Żnińska, Trzemeszeńska, Żnińska, Półwiejska). W ramach tego zadania przewiduje się odnowienie elewacji obiektów, w szczególności tych znajdujących się w ewidencji zabytków województwa kujawsko-pomorskiego, przywrócenie systemu tablic informacyjnych z herbem Gąsawy, zastosowanie nowych elementów małej architektury (np. punkty świetlne, ławki, tablice, przystanek PKS) oraz szaty roślinnej, przebudowa płyty Rynku, w tym układu komunikacyjnego, modernizacja chodników itp.

Zadanie ujęte w zestawieniu pod poz. 5 (budowa i modernizacja dróg gminnych) zapewnić ma poprawę komunikacji w Gąsawie. W ramach tego zadania przewidywana jest w szczególności budowa układu komunikacyjnego dla nowopowstałej zabudowy mieszkaniowej pomiędzy ulicami L. Białego, Kujawską i Trzemeszeńską.

Planuje się, że wyżej wymienione zadania inwestycyjne będą finansowane ze środków własnych Gminy Gąsawa oraz funduszy zewnętrznych. Realizacja zadań dokonywana będzie sukcesywnie z uwzględnieniem przyjętego harmonogramu i pilności danej inwestycji. W zależności od możliwości finansowych Gminy oraz dostępności środków zewnętrznych, w razie potrzeby harmonogram może ulec zmianie. Przedstawione zadania do realizacji są w części zgodne z zakresem przedmiotowym określonym w § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Planując realizację zadań należy wziąć pod uwagę ograniczenie jakie zostało wprowadzone w PROW – współfinansowanie na poziomie 75% i limit 500 000 zł jako maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości w okresie realizacji Programu.